

**Sprawozdanie z realizacji
wrocławskiego programu działań
na rzecz osób niepełnosprawnych
„Bez barier” na lata 2018-2022**

**przyjętego
uchwałą nr XLVIII/1129/17/15
Rady Miejskiej Wrocławia
z dnia 23 listopada 2017 r.**

okres sprawozdawczy: rok 2021

Spis treści

Informacja opisowa.....	3
Informacja szczegółowa	4
1. Dane statystyczne.....	4
2. Cele szczegółowe programu	7
3. Mierniki oceny realizacji programu	8
4. Realizacja programu.....	13
629 969,00.....	19
667 758,00.....	19
5. Źródła finansowania zadań wynikających z programu.	30
6. Partnerzy.....	30
7. Adresaci.	30
Zakończenie	31
Spis tabel	39

Informacja opisowa

Wrocławski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych pn. „Bez barier” wyznacza standardy, idee i kierunki działań przyświecające polityce miejskiej w zakresie podnoszenia jakości życia tej grupy osób oraz włączania jej w ogół społeczności lokalnej.

W dniu 6 września 2012 roku Polska ratyfikowała Konwencję ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Konwencja, w przełamywaniu barier kładzie nacisk na kontekst i otoczenie – wyrównując szansę, a wrocławski Program „Bez barier” na lata 2018-2022 traktuje je interdyscyplinarnie i kompleksowo.

2021 rok był czasem kolejnych wyzwań:

Dostępność

Realizowano zadania wynikające z obowiązywania przepisów o dostępności – cyfrowej, architektonicznej, przestrzeni publicznej, organizowanych wydarzeń i codziennej pomocy. Powołano koordynatora dostępności w Urzędzie Miejskim.

W wypadku osób z niepełnosprawnościami związanej z wyrównywaniem szans.

Skuteczność prowadzonych realizacji nie byłaby możliwa, gdyby nie współpraca. Z jednej strony – wewnątrz, pomiędzy Departamentami, Spółkami Miejskimi, Instytucjami Społecznymi i Kulturalnymi, a z drugiej – z Organizacjami Pozarządowymi, w ramach Grup Dialogu Społecznego uzyskujemy informacje pochodzące z oddolnych źródeł.

O istotności dla władz miejskich kwestii reagowania na potrzeby środowiska osób z niepełnosprawnościami świadczy powołanie w 2019 roku Biura Wrocław bez Barier.

Celem działań podejmowanych w 2021 r. było przede wszystkim:

tworzenie warunków zapewniających osobom niepełnosprawnym równoprawne uczestnictwo w życiu społecznym, wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w dążeniu do efektywnego pełnienia ról społecznych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu, wspieranie w niezależnym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych, a w przypadkach, gdy jest to możliwe, dążenie do usamodzielnienia, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zrozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych oraz współdziałania w rozwiązywaniu ich problemów. Razem z Wrocławskim Parkiem Technologicznym rozpoczęto prace nad **integracyjnym inkubatorem przedsiębiorczości**.

Wdrażany jest proces opiniowania pod kątem dostępności, projektowania uniwersalnego projektów infrastrukturalnych, rewitalizacji i remontów, oraz przedsięwzięć planowanych w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego rekomendując rozwiązania zawarte we Wrocławskich Standardach Dostępności przestrzeni publicznych.

Zorganizowano półkolonie letnie dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, co jest nowym rozwiązaniem.

Zakończono prace nad Wrocławskimi Standardami Wydarzeń Kulturalnych, opracowanie i publikacja Standardów w 2021 roku.

W 2021 roku aktywnie pracowała Grupa branżowa ds osób z niepełnosprawnościami i dostępności we Wrocławiu, odbyło się 12 spotkań Grupy z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów administracji publicznej działających we Wrocławiu na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W ramach Grupy działają także zespoły tematyczne:

- zespół ds programu działań Wrocławia na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz
- zespół ds aplikacji asystenckiej.

Oba zespoły spotykają się regularnie.

Urząd Miejski został wyposażony w 12 tableatów, będących w dyspozycji Punktów Obsługi Mieszkańca, celem łatwiejszego komunikowania z osobami Głuchymi przy użyciu serwisu Migam.org, oraz w system do komunikacji wspomagającej i alternatywnej AAC, wspierającej osoby z trudnościami werbalnymi, z niepełnosprawnością intelektualną, cudzoziemców.

Dokonano zakupu 4 dodatkowych krzeseł ewakuacyjnych, do wyposażenia lokalizacji Urzędu Miejskiego. Przeszkolono około 100 pracowników Urzędu z obsługi krzeseł ewakuacyjnych.

Zainstalowano 13 dodatkowych znaczników dźwiękowych ToTuPoint wspomagających osoby niewidome i niedowidzące w orientacji przestrzennej.

Na wyposażeniu Urzędu znajdują się także 3 wózki inwalidzkie, służące w razie potrzeby osobom niemobilnym.

W 2021 roku poddano audytowi dostępności architektonicznej kolejnych 10 obiektów Urzędu Miejskiego.

Informacja szczegółowa

1. Dane statystyczne

Według informacji uzyskanych na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku osoby niepełnosprawne mieszkające w Polsce stanowią ok. 5 milionów obywateli, którzy mają pełne prawo, a także chcą i mogą uczestniczyć w życiu społecznym.

Ustalenie faktycznej liczby osób niepełnosprawnych, będących mieszkańcami Wrocławia nie jest możliwe z uwagi na brak takich danych w instytucjach publicznych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych.

Wobec powyższego zasadniczymi danymi w tym zakresie pozostają badania przeprowadzane przez Główny Urząd Statystyczny, tj. Narodowy Spis Powszechny przeprowadzony w 2002 r. oraz spis powszechny przeprowadzony w roku 2011. Badania przeprowadzone przez GUS wykazały również, że problem niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem populacji, co przy obecnych tendencjach demograficznych wpłynie na systematyczne zwiększanie się liczby osób niepełnosprawnych.

Na podstawie przeprowadzonego w roku 2011 Narodowego Spisu Powszechnego, wg danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, we Wrocławiu zamieszkiwało 630 131 mieszkańców, w tym 77 804 osób z niepełnosprawnościami, co stanowiło 12% populacji.

Wśród osób z niepełnosprawnościami orzeczenie o stopniu niepełnosprawności posiadało 46

516, w tym niepełnosprawni legitymujący się znacznym stopniem niepełnosprawności - 13 375, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 16 197 oraz lekkim stopniem niepełnosprawności - 13 428. W grupie osób niepełnosprawnych prawnie występowały także osoby o nieustalonym stopniu niepełnosprawności - 2 057 oraz 1 458 osób w wieku 0-15 lat, posiadające orzeczenia. Biorąc więc pod uwagę powyższe dane, w badanym okresie - statystycznie - na terenie Miasta liczba osób niepełnosprawnych kształtowała się następująco:

Oznaczenie dokładnej, a nie statystycznej, liczby osób niepełnosprawnych jest niemożliwe, z uwagi na następujące okoliczności:

- mieszany system orzecznictwa i równoważność orzeczeń,
- brak statystyki dotyczącej osób z niepełnosprawnościami, prowadzone są wyłącznie statystyki dotyczące wydanych orzeczeń, które mogą dotyczyć tych samych osób,
- orzeczenia czasowe i powrót do systemu orzecznictwa osób, którym orzeczenie wydane wcześniej wygasło,
- ponowne orzeczenia, wydawane przed upływem terminu ważności orzeczeń wydanych wcześniej, związane np. z pogorszeniem stanu zdrowia osoby niepełnosprawnej,
- zgony osób posiadających orzeczenia,
- trwające postępowania odwoławcze.

Odrębną grupę stanowią niepełnosprawni goście, przyjeżdżający do Wrocławia nie tylko w celach turystycznych czy też związanych z potrzebą zaspokojenia określonych usług (np. zdrowotnych, związanych z codziennym funkcjonowaniem, kulturalnych itp.), ale także odwiedzający swoje rodziny i przyjaciół.

Tabela 1 Liczba osób niepełnosprawnych we Wrocławiu

Wg stanu na dzień 31 grudnia	Liczba mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych					
		prawnie i biologicznie ogółem (12% liczby mieszkańców)	legitymujących się orzeczeniem				
			ogółem (60% liczby osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie)	stopień znaczący (29% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)	stopień umiarkowany (35% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)	stopień lekki (29% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)	pozostałe (7% liczby osób niepełnosprawnych prawnie)
2011	631 235	75 748	45 449	13 180	15 907	13 180	3 181
2012	631 188	75 743	45 446	13 179	15 906	13 179	3 181
2013	632 067	75 848	45 509	13 198	15 928	13 198	3 186
2014	634 487	76 138	45 683	13 248	15 989	13 248	3 198
2015	635 759	76 291	45 775	13 275	16 021	13 275	3 204
2016	637 683	76 521	45 912	13 314	16 069	13 314	3 213
2017	638 586	76 630	45 978	13 333	16 092	13 333	3 218
2018	640 648	76 877	46 126	13 376	16 144	13 376	3 228
2019	642 869	77 144	46 286	13 423	16 200	13 423	3 240
2020	643 782	77 254	46 352	13 442	16 223	13 442	3 245
2021	641 200	76 944	46 166	13 388	16 158	13 388	3 231

* źródło opracowania - dane GUS

2. Cele szczegółowe programu

Tabela 2 Cele programu.

I.	Ograniczenie barier społecznych.
II.	Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnościami.
III.	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.
IV.	Inicjowanie i podejmowanie działań profilaktycznych, promocji zdrowia i rehabilitacji leczniczej.

Cele programu wyznaczały kierunek podejmowanych w okresie sprawozdawczym działań, i tak:

- 1) ograniczenie barier społecznych, realizowano poprzez:
  - a) kształtowanie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych,
    - promowanie postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych,
    - rozwój świadomości społecznej dotyczącej przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnień oraz wykorzystania tych praw w podnoszeniu jakości życia;
- 2) tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych, realizowano poprzez:
  - edukację osób niepełnosprawnych,
  - wsparcie dla rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne,
  - tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności osób starszych,
  - podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących zadania w obszarze objętym programem,
  - kontynuację i wzmocnienie współpracy między organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze objętym programem;
- 3) aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, realizowano poprzez:
  - inicjowanie i podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
  - zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych do kultury, sportu, turystyki, rekreacji,
  - wspieranie organizacji imprez i widowisk sportowych oraz rekreacyjnych a także zajęć sportowo-rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
  - podnoszenie i zmiana kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych stosownie do wymogów rynku pracy,
  - zwiększenie szans na uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia,
  - wsparcie osób niepełnosprawnych, które nie mogą podjąć zatrudnienia na otwartym rynku pracy;

- 4) profilaktykę, promocję zdrowia i rehabilitację leczenia, realizowano poprzez:
- opracowywanie i wdrażanie programów zajmujących się profilaktyką niepełnosprawności,
  - zapewnienie wielospecjalistycznej diagnozy oraz kompleksowego leczenia,
  - podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości opieki nad osobami przewlekle i nieuleczalnie chorymi.

3. Mierniki oceny realizacji programu

Tabela 3 Zestawienie mierników oceny realizacji Programu

l.p.	Nazwa miernika (zgodnie z par. 7 ust. 4 Programu)	Wartość wskaźnika w roku 2021
1	liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;	
a.	liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	1829
b.	liczba wydanych orzeczeń o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;	697
2	liczba oddziałów specjalnych i integracyjnych w placówkach edukacyjnych;	
a.	liczba oddziałów specjalnych	178
b.	liczba oddziałów integracyjnych	188
3	liczba oddziałów edukacji włączającej; ogólnodostępne placówki, w których edukacją i opieką objęto uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	181
4	liczba osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych;	2 606
5	liczba prowadzonych instytucji opiekuńczych oraz placówek udzielających wsparcia na rzecz osób niesamodzielnych;	40
6	liczba miejsc w domach pomocy społecznej, dziennych domach pomocy społecznej oraz środowiskowych domach opieki społecznej;	1 743
7	Ilość godzin usług pielęgnacyjnych, socjalnych i opiekuńczych udzielonych na rzecz osób przewlekle lub nieuleczalnie chorych, przebywających w środowisku domowym (h);	988 725/h
8	liczba uczestników Klubów Seniora i Uniwersytetów	Kluby seniora 2500 osób

	Trzeciego Wieku;	111 Klubów Seniora Uniwersytety Trzeciego Wieku 3500 osób 9 UTW
9	liczba udzielonych porad prawnych, psychologicznych i innych w ramach projektów w zakresie poradnictwa dla osób w trudnej sytuacji życiowej, w tym dla osób niepełnosprawnych;	MOPS-PFRON 846 Środki DSS będące w dyspozycji MOPS(19a) 167 porad Porady w programach WZD w 2021 r. = 17.659, tj.: 3967 psychologicznych, 835 prawnych 701 pedagogicznych. 12156 porad specjalistycznych (poradnictwo rodzinne)
10	liczba osób przeszkolonych w ramach szkoleń prowadzonych dla organizacji pozarządowych, podnoszących kwalifikacje osób działających w III sektorze, w tym dla przedstawicieli organizacji, działających w obszarze realizacji niniejszego programu;	.....szkoleń dla pracowników administracji samorządowej, organizacji pozarządowych, spółdzielni – dostępność przestrzeni i budynków dla osób z niepełnosprawnościami; Przeszkolono ..... osób W sumie .... godziny szkoleń
11	liczba osób niepełnosprawnych objętych dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej;	Rehabilitacja społeczna 5 938 bezpośrednich beneficjentów oraz użytkownicy wyszukiwarki niepelnosprawnik.pl 36 115 , z Wrocławia 6 671, 3 zrealizowane projekty skierowane były do szerokiego grona odbiorców w tym do osób korzystających z zasobów internetowych i mediów społecznościowych, widzów tv

		<p>naziemnej i kablowej wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej oraz najmłodszej grupy- dzieci szkolnych</p> <p>Rehabilitacja zawodowa -45</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy:</p> <p>Rehabilitacja społeczna 8 588 bezpośrednich beneficjentów oraz użytkownicy wyszukiwarki niepełnosprawnik.pl 85 012, z Wrocławia 14 184</p> <p>2 zrealizowane projekty skierowane były do szerokiego grona odbiorców w tym wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej</p> <p>Rehabilitacja zawodowa -39</p>
12	liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy, zarejestrowanych w PUP w roku 2021;	757
13	liczba porad zawodowych udzielonych osobom niepełnosprawnym przez PUP; w sumie 156	
a.	Liczba osób korzystających z indywidualnych porad z poradnictwa zawodowego	82
b.	Liczba wizyt zarejestrowanych osób niepełnosprawnych u pośredników pracy	2 011+1 999 kontaktów telefonicznych i mailowych
c.	Liczba skierowań do pracodawców wydanych osobom niepełnosprawnym	252
d.	Liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na staże zawodowe	16
14	liczba niepełnosprawnych uczestników szkoleń zawodowych i szkoleń podnoszących kwalifikacje, organizowanych przez PUP pod kątem realnych potrzeb pracodawców;	3
15	liczba projektów dedykowanych dla osób niepełnosprawnych z zakresu sportu, rekreacji i turystyki oraz z zakresu kultury i sztuki;	<p>MOPS - PFRON 7</p> <p>Środki DSS będące w dyspozycji MOPS(umowy</p>

		<p>19a) - 6</p> <p>Biuro Sportu i Rekreacji w sezonie 2021 wspierało organizacje pozarządowe w dziewięciu projektach dotyczących organizacji zajęć i imprez sportowych dla sportowców z niepełnosprawnościami w 2021 roku oraz w dwóch projektach organizacji turniejów międzynarodowych dla sportowców z niepełnosprawnościami w 2021 roku. Łącznie wsparcie dotyczyło 11 projektów.</p>
16	liczba realizowanych programów z zakresu profilaktyki, promocji zdrowia i rehabilitacji leczniczej;	WZD za 2021 r. = 57 programów, w tym 29 programów polityki zdrowotnej i 28 profilaktyki uzależnień
17	liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących integracji, potrzeb i praw osób niepełnosprawnych;	<p>MOPS PFRON – 4</p> <p>Środki DSS będące w dyspozycji MOPS(umowy 19a) - 2</p>
18	liczba uczestników kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących integracji, potrzeb i praw osób niepełnosprawnych;	<p>MOPS-PFRON</p> <p>ok. 4 355 beneficjentów ostatecznych, oraz ponad to 3 zadania były skierowane do szerokiego grona odbiorców m.in. odbiorcy stron internetowych i mediów społecznościowych, widzowie tv naziemnej i kablowej, użytkownicy przestrzeni miejskiej Wrocławia oraz do grupy najmłodszej tj. dzieci przedszkolnych i szkolnych</p> <p>DSS będące w dyspozycji</p>

		<p>MOPS(umowy 19a)</p> <p>Okolo 802 bezpośrednich odbiorców oraz odbiorcy materiałów publikowanych na stronach www. oraz social mediach.</p>
19	liczba / nakład publikacji i informatorów dotyczących niepełnosprawności lub adresowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin;	<p>500 MOPS PFRON</p> <p>800 – środki DSS będące w dyspozycji MOPS (umowy 19a)</p>
20	liczba przeprowadzonych badań ankietowych/analiz dotyczących dostępności obiektów, przestrzeni i usług do potrzeb osób niepełnosprawnych;	<p>560</p> <p>audytów obiektów publicznych</p> <p>przeprowadzono ..... szkoleń dla ..... osób z zakresu dostępności przestrzeni i budynków dla osób z niepełnosprawnością</p>
21	liczba nowych/ dostosowanych pojazdów do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami, w komunikacji miejskiej	
a.	autobusy	<p>MPK Wrocław - 2 busy do przewozu osób z niepełnosprawnościami;</p> <p>63 busy w dyspozycji podwykonawców</p>
b.	tramwaje	<p>36, w tym 4 sztuki nowych pojazdów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, oraz 32 sztuki poddano remontowi kapitalnemu ponoszącemu ich dostępność. W sumie MPK Wrocław posiada 239 pociągów niskopodłogowych (330 wagonów)</p>

--	--	--

Zadania określone w części 7 ust. 4 załącznika do uchwały nr XLVIII/1129/17 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 listopada 2017 roku.

4. Realizacja programu

Tabela 4 Decyzje i orzeczenia wydane osobom po 16 roku życia w roku 2021 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności, w tym:	4 672
	- lekki stopień	1 825
	- umiarkowany stopień	1 715
	- znaczny stopień	1 132
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	723
3.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności (utrzymanie w mocy poprzedniej decyzji)	322
Razem:		5 717

Tabela 5 Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych osobom do 16 roku życia w roku 2021

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności (utrzymano w mocy poprzednia decyzję)	15
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	904
3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	219
Razem:		1 138

Tabela 6 Pomoc instytucjonalna w roku 2021.

L.p.	Nazwa	Liczba	Liczba miejsc w roku 2021
1	Domy Pomocy Społecznej (całodobowe)	13	1 116
2	Ośrodek Opiekuńczo- Adaptacyjny	1	129
2	Dzienne Domy Pomocy Społecznej	12	404
3	Środowiskowe Domy Samopomocy	7	223
4	Mieszkania Chronione, w tym dla osób niepełnosprawnych	1	12
5	Warsztaty Terapii Zajęciowej	5	277
6	Zakład Aktywności Zawodowej	1	36
Razem:		40	2 197

Tabela 7 Domy Pomocy Społecznej w roku 2021 - liczba miejsc i średni miesięczny koszt utrzymania

Profil Domu	Adres	Ilość miejsc	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca [zł]
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Karmelkowa 25 52-433 Wrocław	236	4 901,00
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Rędziańska 66-68 54-106 Wrocław	159	5 143,00
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Grunwaldzka 104 50-357 Wrocław	73	3 846,38
DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. Mączna 3 54-131 Wrocław	155	4 810,00
DPS dla osób w podeszłym wieku	ul. Świątnicka 25/27 52-018 Wrocław	104	4 250,78
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Kaletnicza 8 51-180 Wrocław	94	5 233,00
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Farna 3 51-313 Wrocław	101	3 927,49
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Objazdowa 40 54-513 Wrocław	37	4 485,99
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie „Arka”	ul. Jutrosińska 29a 51-124 Wrocław	7	5 557,42
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Generała Leopolda Okulickiego 2 51-126 Wrocław	24	5 341,93
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Św. Marcina 10 50-327 Wrocław	48	3 780,50
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie „Arka II”	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	6	6 428,77
DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. ks. Marcina Lutra 2-8 54-239 Wrocław	72	4 526,21

Wydatki – koszt łączny	58 686 749,49	Miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca (wartość łączna)	4 382,22
-------------------------------	----------------------	--	-----------------

Tabela 8 Dzielne Domy Pomocy Społecznej w roku 2021

Profil DDPS	Adres	Ilość miejsc	DDPS prowadzony przez
Dla osób starszych	ul. Stefana Żeromskiego 37 50-321 Wrocław	26	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Skwierzyńska 23 53-521 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Komuny Paryskiej 11 50-451 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Tadeusza Kościuszki 67 50-008 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych z deficytem pamięci	ul. Ignacego Kraszewskiego 2 50-229 Wrocław	10	Stowarzyszenie Pod Wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy "Przyjaciele Seniorów"
Dla osób starszych	ul. Litewska 20 51-354 Wrocław	40	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dla osób, które ze względu na wiek, chorobę czy niezaradność wymagają częściowej opieki	ul. Ciepła 15b 50-524 Wrocław	60	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dla osób starszych ze schorzeniami otępiennymi we wczesnej i	ul. Kazimierza Wielkiego 31-33, 50-077 Wrocław	28	Parafia Ewangelicko - Augsburgska Opatrzności Bożej we Wrocławiu

umiarkowanej fazie			
Dla osób starszych niesamodzielnym	Dzienny Dom Pomocy nr 1 ul. Semaforowa 5 52-115 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych niesamodzielnym	Dzienny Dom Pomocy nr 2 ul. Semaforowa 5 52-115 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych niesamodzielnym	ul. Karmelkowa 25 52-433 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Ośrodek Opiekuńczo-Adaptacyjny „Pensjonat dla Osób Starszych”			
Dla osób starszych	ul. Henryka Michała Kamieńskiego 190, 51-124 Wrocław	129	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Łączna wysokość wydatków poniesionych na wsparcie klientów		Średnia miesięczna wysokość wsparcia jednego klienta	
9 114 003,76		1 424,95	

Tabela 9 Środowiskowe Domy Samopomocy w roku 2021

Profil ŚDS	Adres	Ilość miejsc	Prowadzony przez
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Generała Okulickiego Leopolda 2 51-216 Wrocław	35	Fundacja „Przyjazny Dom” Imienia Stanisława Jabłonki
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Stawowa 1a 50-018 Wrocław	30	Stowarzyszenie „OSTOJA” na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Nowowiejska 20 F 53-503 Wrocław	24	Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji „Art”
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Kleczkowska 5 oficyna 50-227 Wrocław	25	Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia „Curatus”
ŚDS dla osób psychicznie chorych typ (A i C)	ul. Szkolna 11 54-007 Wrocław	55	Stowarzyszenie “W Naszym Domu”

ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi (typ A)	ul. Kielczowska 43 51-315 Wrocław	24	Fundacja „Opieka i Troska”
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B i D)	ul. Komuny Paryskiej 28 50-451 Wrocław	30	Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Bonitum”

Tabela 10 Finansowanie Środowiskowych Domów Samopomocy w latach 2011-2021

L.p.	Rok	Kwota
1	2011	2 035 440,00 zł
2	2012	2 029 106,00 zł
3	2013	2 043 722,00 zł
4	2014	2.105.439,00 zł
5	2015	2 390 349,92 zł
6	2016	2 844 161,07 zł
7	2017	2 852 837,47 zł
8	2018	3 526 687,13 zł
9	2019	4 119 623,90
10	2020	4 186 874,17
11	2021	4 951 474,11

Tabela 11 Opieka całodobowa w mieszkaniu chronionym

Profil mieszkania chronionego	Adres	Ilość miejsc	Placówkę prowadzi na zlecenie Gminy Wrocław	Koszt zadania w roku 2021	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca
Mieszkanie chronione przeznaczone dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	12	Fundacja L'ARCHE	250 048 zł	1736 zł

Tabela 12 Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2010-2021

L.p.	Rok	Gmina	PFRON
1	2010	353 459,00 zł	3 181 140,00 zł
2	2011	353 450,00 zł	3 181 140,00 zł
3	2012	354 830,00 zł	3 310 011,00 zł
4	2013	370 448,00 zł	3 334 032,00 zł
5	2014	373 462,00 zł	3 361 158,00 zł
6	2015	378 942,00 zł	3 410 478,00 zł
7	2016	412 345,00 zł	3 711 072,00 zł
8	2017	419 751,00 zł	3 777 722,00 zł
9	2018	516 320,13	4 638 868,00
10	2019	554 543	4 990 877
11	2020	629 969,00	5 665 094,00
12	2021	667 758,00	5 997 137,00

Tabela 13 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2011-2021

Rok	Koszt usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ogółem [zł] środki z budżetu Gminy	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług	Wpływy z odpłatności klientów [zł]
2011	10 443 206	2 313	976 191	2 452 878
2012	10 876 897	2 326	995 665	2 434 616
2013	11 840 644	2 459	1 085 170	2 322 743
2014	12 652 332	2 599	1 160 339	2 566 644
2015	11 434 690	2 522	1 013 181	2 578 875
2016	14 295 276	2615	1 033 763	2 194 604
2017	18 856 122	3 082	1 144 189	2 434 616
2018	20 434 380	3084	1 118 729	3 006 166
2019	20 272 309	2 931	1 122 964	3 219 453
2020	24 598 530,96	2621	1 053 813	3 679 184
2021	23 818 317	2 572	988 725	4 097 258

Tabela 14 Struktura klientów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ze względu na wiek

Lp.	Wiek w latach (przedziały)	Liczba klientów								
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	od 1 roku do 11 lat	4	5	4	0	0	0	0	0	0
2	od 12 do 15 lat	2	2	1	0	0	0	0	0	0
3	od 16 do 21 lat	7	4	2	1	0	0	0	0	2
4	od 22 do 38 lat	27	22	20	23	19	16	13	19	10
5	od 39 do 49 lat	49	58	46	54	51	48	43	43	31
6	od 50 do 59 lat	220	170	142	159	147	142	119	105	78
7	od 60 do 64 lat	211	211	180	176	173	160	149	132	170
8	od 65 do 74 lat	325	379	371	399	434	431	447	416	426
9	od 75 do 79 lat	421	530	339	348	344	314	298	233	265
10	od 80 do 89 lat	986	895	1031	1126	1368	1402	1253	1065	1002
11	od 90 do 99 lat	236	316	379	326	542	567	599	601	580
12	powyżej 99 lat	4	7	7	3	4	4	10	7	8
		2492	2599	2522	2615	3 082	3084	2 931	2 621	2 572

Tabela 15 Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2011-2021

Rok	Środki z rezerwy budżetowej Wojewody [zł]	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług
2011	529 218	43	29 401
2012	555 786	38	30 877
2013	493 882	33	26 548
2014	434 420	31	21 721
2015	409 960	28	20 498
2016	512 082	32	20 498
2017	569 270	42	19 630
2018	682 489	37	19 685
2019	848 843	43	21 065
2020	985 000	38	23 676
2021	985 000	34	20 762

Tabela 16 Liczba zorganizowanych wydarzeń, imprez i wyjść w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miejskie Centrum Usług Socjalnych w 2021 roku

ZAKRES DANYCH/ DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	DPS dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych przy ul. Mącznej 3	DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych przy ul. Rędziańskiej 66/68	DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych przy ul. Karmelkowej 25	DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. Kaletniczej 8	Liczba uczestników w/ mieszkańcó w
Liczba ważniejszych wydarzeń kulturalno-oświatowych	17	13	10	21	1 823
Liczba ważniejszych wydarzeń sportowo-rekreacyjnych i innych	8	7	23	20	500

(uwaga: tabela nie prezentuje liczby codziennych oraz cyklicznych zajęć terapeutycznych i aktywizacyjnych prowadzonych z mieszkańcami)

Tabela 17 Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ujęciu dynamicznym w latach 2011-2021

Lata	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób poszukujących pracy	Razem:
2011	1572	149	1721
2012	1925	162	2087
2013	1881	144	2025
2014	1456	120	1576
2015	1163	106	1269
2016	942	92	1034
2017	664	65	729
2018	639	61	700
2019	633	54	687
2020	636	55	691
2021	715	42	757

(wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku).

Tabela 18 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium wykształcenia.

osoby niepełnosprawne bezrobotne lub poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium wykształcenia	liczba osób bezrobotnych	liczba osób poszukujących pracy	liczba osób, które ukończyły kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje, organizowanych przez PUP
wyższe	95	10	1
policealne i średnie zawodowe	137	9	1
średnie ogólnokształcące	68	1	0
zasadnicze zawodowe	195	11	0
gimnazjalne, podstawowe i podstawowe nieukończone	220	11	0

(stan na dzień 31.12.2021 r.)

Tabela 19 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium stopnia niepełnosprawności

osoby niepełnosprawne bezrobotne lub poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium stopnia niepełnosprawności	liczba osób bezrobotnych	liczba osób poszukujących pracy
znaczny	5	3
umiarkowany	113	17
lekki	597	22

(stan na dzień 31.12.2021 r.).

Tabela 20 Liczba kart parkingowych wydanych w roku 2021

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Karty wydane osobom niepełnosprawnym	1 118
2.	Karty wydane placówkom zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych	29
3.	Identyfikator 0 – identyfikator dla pojazdów osób niepełnosprawnych	1 286
Razem:		2 433

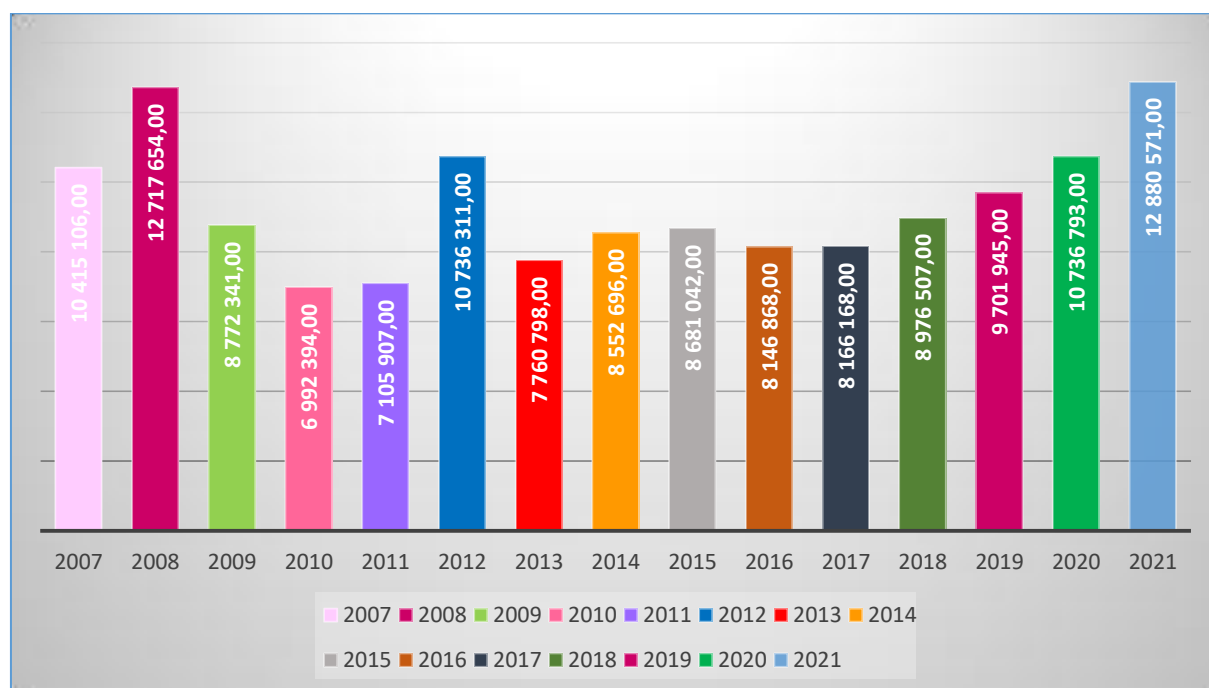
Tabela 21 Wsparcie osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych – miejsca pobytu dostosowane do potrzeb życiowych beneficjentów

Lp .	Miejsca pobytu dostosowane do potrzeb osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Liczba beneficjentów	40	44	43	43	44	44	44
2.	Liczba osób w rodzinie	86	97	101	99	100	99	96
3.	Koszt zadania – środki z budżetu Gminy	424 262,00 zł	458 885,00 zł	474 496,00 zł	478 098,34	474 648,05	511 849,93	561 411,54
4.	Wpływy z odpłatności beneficjentów (bez kosztów odsetek z tytułu nieterminowych wpłat)	219 762,00 zł	339 293,00 zł	338 922,00 zł	360 230,05	375 522,24	378 027,45	408 225,12
5.	Średnia miesięczna wysokość kosztów dofinansowania programu z budżetu Gminy, po uwzględnieniu wpłat beneficjentów.	5 112,00 zł	2 718,00 zł	3 153,00 zł	2 741,13	2 252,86	3 041,42	3 481,51

Tabela 22 Usługi Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego w latach 2011-2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób	252	230	199	151	153	122	86	66	40	27	64

Wykres nr 1: Finansowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków PFRON w latach 2007-2021

Tabela 23 Finansowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków PFRON w roku 2021

L.p.	Nazwa zadania	Limit środków wg algorytmu	Liczba umów/osób
1	przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;	114 691,00 zł	3/3
2	zwrot kosztów tworzenia stanowisk pracy dla nowozatrudnionych osób niepełnosprawnych;	0,00 zł	
3	zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie	zł 28 044,00	1/15

	czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy,		
4	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;	600 000,00 zł	430 osób, w tym 188 opiekunów
5	dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;	3 346 873,00 zł	967 osób
6	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;	1 677 000,00 zł	321 osób
7	dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej, w tym zobowiązania wynikające z umów zawartych w latach wcześniejszych	6 009 792,00 zł	271 miejsc
8	zlecenie zadań zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;	1 094 171,00	35 umów (30 umów konkursowych/5 umów z art. 19a) zadania realizowało 30 podmiotów około 5 938 bezpośrednich beneficjentów oraz użytkownicy wyszukiwarki niepełnosprawnik.pl 36 115 , z Wrocławia 6 671, 3 zrealizowane projekty skierowane były do szerokiego grona odbiorców w tym do osób korzystających z zasobów internetowych i mediów społecznościowych, widzów tv naziemnej i kablowej wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej oraz najmłodszej grupy- dzieci szkolnych

9	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika	10 000,00 zł	1
Ogółem		12 880 571,00 zł	x

Tabela 24 Zadania zlecane do realizacji przez fundacje i organizacje pozarządowe.

L.p.	Rodzaje zadań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym	Liczba	Kwota
1	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej	7	zł 191 180,00
2	Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielanie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej	2	159 780,00 zł
3	Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które: <ul style="list-style-type: none"> • mają na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, • rozwijają umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, mowy, z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach • usprawniają i wspierają funkcjonowanie osób z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach 	7	251 730,90 zł
4	Organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach,	7	zł 96 927,57

5	Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego	0	0,00 zł
6	Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji	4	165 900,00 zł
7	Świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych w szczególności asystencji osobistej	3	122 129,00 zł
8	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych oraz opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji	5	106 531,40 zł
9	Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy-przewodników	-	-

Tabela 25 Realizacja programu „Aktywny Samorząd” w roku 2021.

Aktywny Samorząd Moduł I	Ilość umów	Wykonanie [zł]
Obszar A 1, A4 Dofinansowanie zakupu/montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	4	19 941
Obszar A 2, A3 Dofinansowanie uzyskania prawa jazdy kategorii B	2	3 800
Obszar B 1, B 3, B 4 Dofinansowanie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania	85	491 817
Obszar B 2 Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego	0	0
Obszar C 1 Dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	16	245 019
Obszar C 2 Dofinansowanie utrzymania sprawności technicznej posiadanego elektrycznego wózka inwalidzkiego	28	91 311
Obszar C 3 Dofinansowanie zakupu protezy kończyny na III poziomie jakości	7	332 820
Obszar C 4 Dofinansowanie do utrzymania sprawności technicznej protezy kończyny na III poziomie jakości	3	14 400

Obszar C 5 Dofinansowanie do zakupu skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	19	123 900
Obszar D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej- dofinansowanie do przedszkoli	3	3 530
Moduł II Dofinansowanie kosztów nauki na poziomie wyższym w semestrze letnim i częściowo zimowym 2021/2022	186	514 178
Ogółem	353	1 840 716

*wykonanie na dzień 31.12.2021 r.

5. Źródła finansowania zadań wynikających z programu.

- budżet Miasta, w ramach limitu środków finansowych zaplanowanych w budżecie na rok 2021,
- budżet samorządu wojewódzkiego,
- dotacje z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych,
- środki Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych,
- środki pochodzące od pracodawców.

6. Partnerzy.

- Departament Architektury i Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Prezydenta,
- Departament Infrastruktury i Gospodarki Urzędu Miejskiego Wrocławia Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Nieruchomości i Eksploatacji Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Obsługi i Eksploatacji Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Finansów Publicznych Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Centrum Integracji Społecznej,
- Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Organizacje pozarządowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Placówki edukacyjne,
- Placówki kulturalne,
- Kluby i ośrodki sportowe,
- oraz inne instytucje i jednostki.

7. Adresaci.

- osoby niepełnosprawne;
- rodziny z osobą niepełnosprawną;

- organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz;
- organizacje pracodawców osób niepełnosprawnych;
- administracja samorządowa i rządowa;
- placówki oświatowe kształcące osoby niepełnosprawne

Zakończenie

Dodatkowo w 2021 r. zrealizowano:

Zadanie publiczne pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2021

W 2021 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2021, które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Celem zadania było świadczenie usługi asystenta dla pełnoletnich mieszkańców Wrocławia posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym do wymienionych, które wymagają wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Realizacja zadania publicznego została zlecona przez Gminę Wrocław podmiotom, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu zadania realizowały:

1. Stowarzyszenie „Ostoja” na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami
2. Fundacja IMAGO
3. Polski Związek Głuchych Oddział Dolnośląski
4. Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski
5. Fundacja „Promyk Słońca”
6. Fundacja „Eudajmonia”
7. Wrocławskie Stowarzyszenie Głuchych „Nadzieja”
8. Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie „Bonitum”

W ramach zadania zrealizowano **23 329 godzin** usług asystenckich dla beneficjentów zadania.

Łączna wartość projektu: 1 429 751,30 zł, w tym **1 243 262,00** dofinansowanie z MRPiPS i **186 489,30 zł** wkład własny Gminy Wrocław. Dodatkowo otrzymaliśmy 24 865,24 zł na koszty związane z obsługą zadania z MRPIPS .

Zadanie publiczne pn. „Opieka wytchnieniowa we Wrocławiu w 2021 r.” w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2021

W 2021 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. „Opieka wytchnieniowa we Wrocławiu w 2021 r.” w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2021 które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Realizacja zadania polegała na zwiększeniu dostępności do wysokiej jakości bezpłatnych oraz trwałych usług opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnością zamieszkujących Wrocław.

Realizacja zadania publicznego została zlecona przez Gminę Wrocław podmiotom, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu zadania realizowały:

- Fundacja Eudajmonia
- Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Bonitum”
- Fundacja „Promyk Słońca”
- Fundacja Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci

W ramach zadania zrealizowano **6 113 godzin** opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami dorosłymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub dziećmi niepełnosprawnymi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz **145 godzin** opieki wytchnieniowej świadczonej poprzez **możliwość skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa** (psychologicznego lub terapeutycznego) **oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki**

Łączna wartość projektu: 514 740,00 zł, w tym dofinansowanie z MRPiPS **447 600,00 zł** oraz **67 140,00 zł** wkładu własnego.

Projekt „SAMO-Dzielni edycja 2”

Fundacja „Promyk Słońca”, w partnerstwie z Gminą Wrocław – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej we Wrocławiu po raz kolejny realizuje projekt „SAMO-Dzielni edycja 2”. Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9: Włączenie Społeczne, Działanie 9.2: Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych. Cel projektu: zaspokojenie potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Wrocławia w zakresie usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej dla dzieci i dorosłych z niepełnosprawnościami. Usługi opieki wytchnieniowej świadczone są dla osób dorosłych w systemie całodobowym (lub dziennym) w zaadaptowanym

do tego celu i wyposażonym mieszkaniu. Usługi opieki wytchnieniowej dla dzieci z niepełnosprawnością, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, są świadczone w systemie dziennym w odpowiednio wyposażonym lokalu.

Opieka wytchnieniowa dla osób dorosłych jest świadczona w zaadaptowanym do tego celu mieszkaniu, wyremontowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w znajdującym się w należącym do MOPS Pensjonacie dla Osób Starszych przy ul. Kamieńskiego 190 we Wrocławiu, które zostało dostosowane dla osób z niepełnosprawnościami, niezależnie od ich dysfunkcji. Wyposażone zostało w sprzęt wspomagający opiekę nad osobami mającymi problem z poruszaniem się (podnośnik sufitowy).

Usługi opieki wytchnieniowej dla dzieci są świadczone w wynajmowanym przez Fundację budynku przy ulicy Powstańców Śląskich we Wrocławiu (powierzchnia użytkowa 119,20 m², z zapleczem socjalnym, kuchnią i toaletą, 2 piętra).

Planowane efekty:

- zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej w lokalnej społeczności,
- ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej,
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnością samodzielnego i niezależnego funkcjonowania społecznego, edukacyjnego oraz zawodowego,
- polepszenie funkcjonowania faktycznych opiekunów osób z niepełnosprawnością,
- wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

W ramach projektu:

- zostanie zapewnione stałe wsparcie co najmniej 70 osobom z niepełnosprawnością w zakresie asystencji osobistej oraz usług opiekuńczych w formie opieki wytchnieniowej 87 dorosłym i 36 dzieciom

Zadania zrealizowane w ramach projektu przez Gminę Wrocław – MOPS Wrocław styczeń 2021 – grudzień 2021

I i II kwartał to przede wszystkim prace nad opracowaniem regulaminu ośrodka, doprecyzowanie dokumentacji zgłoszeniowej dla Beneficjentów.

W III i IV kwartale 2021 r. wszelkie działania po stronie Gminy Wrocław – MOPS Wrocław skoncentrowały się na ogłoszeniu i rozstrzygnięciu przetargu na świadczenie całodobowych usług opieki. Ze względu na specyfikę procedury przetargowej umowę z wykonawcą udało się podpisać pod koniec listopada. W grudniu odbyły się spotkania organizacyjne z wyłonionym wykonawcą, prezentacja mieszkania oraz szkolenie dotyczące użytkowania sprzętu specjalistycznego, które jest na wyposażeniu ośrodka.

Łączna wartość projektu: 4 212 392,50 zł, w tym budżet MOPS - wynosi 1 047 420,00 zł.

Dofinansowanie z UE: 4 001 761,37 zł, w tym MOPS to 836 788,87 zł.

Okres realizacji projektu: od 01.08.2020r. do 31.10.2023r.

Działania ułatwiające osobom niepełnosprawnym codzienne korzystanie z przestrzeni publicznej.

PUNKTY ŁADOWANIA WÓZKÓW ELEKTRYCZNYCH, dzięki czemu można za darmo doładować elektryczny wózek inwalidzki. Obecnie znajdują się w 3 lokalizacjach Urzędu – przy ulicy Zapolskiej, w Sukiennicach, na placu Nowy Targ.

PIKTOGRAMY NA PRZYSTANKACH

Wprowadzamy oznaczenia pomagające w korzystaniu z komunikacji miejskiej osobom z niepełnosprawnościami, rodzicom z małymi dziećmi w wózkach, osobom starszym. Wystarczy

ustawić się na specjalnie w tym celu wymalowanych piktogramach, aby kierowcy i motorniczy zatrzymali pojazd we właściwym miejscu!

TRANSPORT I KOMUNIKACJA MIEJSKA

50 Mercedesów Citaro 2. Nowe autobusy niskopodłogowe, klimatyzowane

i spełniające najbardziej wymagające normy emisji spalin EURO 6. Dziś po Wrocławiu jeździ **100% autobusów niskopodłogowych**. Kolejne tramwaje kupowane przez Miasto również spełnią ten warunek. **PKP, PKS oraz Port Lotniczy** są wypełni skomunikowane logistycznie i przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Przyznawane są Certyfikaty „Wrocław bez barier” – w ten sposób chcemy docenić podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami, pokazywać dobre praktyki, jak warto wspierać, współpracować i współtworzyć. Zwracamy uwagę na takie działania od 2010 roku wspólnie z Fundacją POTRAFIĘ POMÓC.

Pilnując DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ w budynkach Urzędu Miasta oraz obiektach użyteczności publicznej zwracamy uwagę na wiele szczegółów.

"Wrocławskie Standardy Dostępności" są skierowane do architektów, planistów, inżynierów i wykonawców, a także zarządców nieruchomości oraz pracowników administracji publicznej. Zwracamy uwagę na potrzeby i możliwości wszystkich mieszkańców Wrocławia.

ROZPOCZĘLIŚMY DZIAŁANIA W OBSZARACH:

- dostępności architektonicznej (Wrocławskie Standardy Dostępności Przestrzeni Miejskich),
- dostępności cyfrowej (nagrywanie treści w języku migowym),
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej (promocja w social mediach, radio i telewizji),
- dostępności alternatywnej (komunikacja bezpośrednia, wsparcie i wolontariat),
- powołania koordynatora ds. dostępności.

UDOGODNIENIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, dzięki czemu mamy tłumacza języka migowego podczas Sesji Rady Miejskiej Wrocławia, **tłumacza PJM online** w Biurze Wrocław Bez Barier, na pl. Nowy Targ oraz u Prezydenta Wrocławia.

Wspieramy oddolne inicjatywy Jako przykłady współpracy z organizacjami pozarządowymi, możemy podać działające już:

POKOJE WYTCHNIEN

Fundacja **POTRAFIĘ POMÓC**, przy współfinansowaniu Gminy Wrocław, wyremontowała i przystosowała mieszkanie, w którym fachową opiekę znajdują osoby z niepełnosprawnościami, a ich opiekunowie – wytchnienie. To pierwsze takie mieszkanie we Wrocławiu, pierwsze tego typu w Polsce i jedno z niewielu na świecie.

Obecnie mamy 2 pokoje, w planach kolejne miejsca. Pobyt w takim pokoju jest bezpłatny, może trwać do tygodnia.

TRENER PRACY

Z Fundacją **OSTOJA** realizujemy **ZATRUDNIENIE WSPOMAGANE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH** poprzez znoszenie barier utrudniających pełną integrację społeczną i zawodową osobom z niepełnosprawnościami.

W 2021 roku w okresie listopad – grudzień trenerzy pracy udzielili 1824 godzin indywidualizowanego bezpośredniego wsparcia dla 79 osób z niepełnosprawnościami, w tym dla 54 osób pozostających w zatrudnieniu wspomaganym.

Prowadzimy tematyczne **Grupy dialogu społecznego**.

dzięki czemu wiele zagadnień znajduje rozwiązanie. W 2021 z racji wytycznych dotyczących bezpieczeństwa epidemicznego aktywność grup była realizowana wyłącznie w środowisku on-line.

SPECJALISTYCZNY SPRZĘT.

Przenośna **PĘTLA INDUKCYJNA** wspiera osoby z niepełnosprawnością słuchową, pozwala na pełniejsze uczestnictwo w wydarzeniach, konferencjach, spotkaniach.

TOTUPOINTY to usługa udźwiękowienia i opisu ośmiu lokalizacji w budynkach Urzędu Miejskiego, z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych, ułatwiających osobom niewidomym i słabo widzącym orientację przestrzenną z możliwością wykorzystania aplikacji mobilnej.

TOTUPOINTY zamontowane zostały w budynkach Urzędu Miejskiego przy ul. G. Zapolskiej 4, ul. Bogusławskiego 8,10 w Sukiennicach 9, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

RAMPA ROLOWANA

Na wyposażeniu Urzędu Miejskiego jest od 2019 roku przenośna rampa rolowana, która umożliwia pokonanie przeszkody w przypadku nierównej nawierzchni, schodów, itp.

PODNOŚNIK

Mamy podnośnik jezdny, z możliwością udźwigu powyżej 120 kg, przeznaczony do łatwego przenoszenia oraz transportowania osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

WÓZEK EWAKUACYJNY I SZKOLENIA

W budynkach Urzędu Miejskiego można znaleźć wózki ewakuacyjne. Przeprowadzone zostały szkolenia dla pracowników Urzędu Miasta i innych osób zainteresowanych z udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia. Wiemy, jak profesjonalnie ewakuować osoby z niepełnosprawnościami, gdy nastąpi taka konieczność lub udzielić pierwszej pomocy. FUNDACJA POLSKA BEZ BARIER prowadzi z nami spacerów diagnostycznych. USIĄDŹ NA WÓZEK INWALIDZKI I POCZUJ PROBLEM. Doświadczamy przestrzeni miejskiej z perspektywy użytkownika.

Takie wózki ewakuacyjne znajdują się w lokalizacjach Urzędu przy ul. Bogusławskiego, Zapolskiej, Sukiennicach, Nowym Targu, w Urzędzie Stanu Cywilnego.

Przeszkolono także pracowników w obsłudze tego sprzętu

WSPIERAMY ORGANIZACJĘ WYDARZEŃ KULTURALNYCH Z UDZIAŁEM OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

PÓŁKOLONIE

Organizacja półkolonii dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. W 2021 roku zorganizowano 2 turnusy półkolonii dla ponad 60 dzieci. Fundacja Potrafię pomóc w tym roku również przygotowuje się na wspólne wakacje.

Prowadzimy PROGRAMY **TERAPEUTYCZNE DLA DOROSŁYCH** z udziałem wyszkolonych psychoterapeutów:

- zajęcia w Domach Pomocy Społecznej,
- zajęcia w hospicjum,
- zajęcia na oddziałach dziennych Szpitala Psychiatrycznego,
- zajęcia w Klubach Seniora,

- szkolenie psów asystujących (epilepsja, cukrzyca typu I).

Prowadzimy **PROJEKTY TERAPEUTYCZNE DLA DZIECI** z udziałem psych terapeutów:

- indywidualna terapia lęków i fobii,
- terapia dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
- zajęcia na oddziale dziecięcym Szpitala Psychiatrycznego,
- zajęcia w szkołach specjalnych, przedszkolach integracyjnych, szkole terapeutycznej.

Przedstawiony raport zawiera jedynie krótką charakterystykę kompleksowych działań podejmowanych w roku 2021 przez wszystkie służby i jednostki miejskie na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Dzięki realizacji programu zorganizowano szereg imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych.

Jednym z ważniejszych efektów realizacji programu „Wrocław bez barier” jest zaangażowanie osób niepełnosprawnych w wypracowywanie i wdrażanie skutecznych rozwiązań ich problemów. Służą temu konsultacje prowadzone przez władze miejskie z samymi zainteresowanymi oraz zrzeszającymi ich organizacjami pozarządowymi ramach Grupy Dialogu Społecznego ds. aktywizacji osób niepełnosprawnych. Podobnie, jak w latach ubiegłych, bardzo ważną rolę doradczą w realizacji programu odegrała Wrocławska Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Wrocławia oraz rekomendacje wypracowane w trakcie wielu spotkań dotyczących dostępności przestrzeni miejskiej.

Wrocław miastem dostępnym dla wszystkich - osiągnięciu tego najważniejszego celu programu, służyło wydanie WROCŁAWSKIEGO INFORMATORA MOŻLIWOŚCI I KORZYŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI - WROMIK. Publikacja powstała w partnerstwie publiczno – społecznym w ramach projektu SAMO-Dzielni, realizowanego przez Fundację „Promyk Słońca”, współfinansowanego ze środków EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020 oraz budżetu Gminy Wrocław. Stanowi ona kompendium wiedzy służącej polepszeniu warunków życia osób z niepełnosprawnościami i umożliwieniu im samodzielnego i niezależnego funkcjonowania społecznego i zawodowego.

W procesie rozwijania aktywności osób z niepełnosprawnościami kontynuowana jest zatrudnienie wspomagane osób z niepełnosprawnościami.

Realizacja Programu wpływała zarówno na usamodzielnianie się osób niepełnosprawnych, ułatwiając im codzienne funkcjonowanie, jak i na kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec tego środowiska. Biorąc pod uwagę potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców Wrocławia, ich otoczenia społecznego oraz nadal istniejące zaszczości w procesie likwidacji różnorodnych barier, konieczne jest kontynuowanie podejmowanych dotychczas działań i systematyczne utrwalanie już osiągniętych rezultatów w tym zakresie.

Zlecono do realizacji organizacji pozarządowej zadanie publiczne „**Dostępność – teoria a praktyka**”

W ramach zadania zrealizowano cykl praktycznych szkoleń obejmujących:

- wprowadzenie do tematyki niepełnosprawności (symulacje różnych jej rodzajów),
- obsługę klienta ze szczególnymi potrzebami (savoir-vivre względem osób z niepełnosprawnościami),
- wymogi związane z obowiązkiem stosowania ustawy o zapewnieniu dostępności w kontekście tworzenia dokumentów dostępnych cyfrowo oraz opracowywanych w języku prostym,
- zapewnienie dostępności komunikacyjno-informacyjnej oraz architektonicznej.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób niepełnosprawnych we Wrocławiu	6
Tabela 2 Cele programu.....	7
Tabela 3 Zestawienie mierników oceny realizacji Programu	8
Tabela 4 Decyzje i orzeczenia wydane osobom po 16 roku życia w roku 2021 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.	13
Tabela 5 Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych osobom do 16 roku życia w roku 2021	14
Tabela 6 Pomoc instytucjonalna w roku 2021.	14
Tabela 7 Domy Pomocy Społecznej w roku 2021 - liczba miejsc i średni miesięczny koszt utrzymania	15
Tabela 8 Dienne Domy Pomocy Społecznej w roku 2021	16
Tabela 9 Środowiskowe Domy Samopomocy w roku 2021.....	17
Tabela 10 Finansowanie Środowiskowych Domów Samopomocy w latach 2011-2021.....	18
Tabela 11 Opieka całodobowa w mieszkaniu chronionym	19
Tabela 12 Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2010-2021	19
Tabela 13 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2011-2021	20
Tabela 14 Struktura klientów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ze względu na wiek.....	21
Tabela 15 Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2011-2021	22
Tabela 16 Liczba zorganizowanych wydarzeń, imprez i wyjść w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miejskie Centrum Usług Socjalnych w 2021 roku	23
Tabela 17 Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ujęciu dynamicznym w latach 2011-2021 .	23
Tabela 18 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium wykształcenia.	24
Tabela 19 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium stopnia niepełnosprawności.....	24
Tabela 20 Liczba kart parkingowych wydanych w roku 2021.....	24
Tabela 21 Wsparcie osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych – miejsca pobytu dostosowane do potrzeb życiowych beneficjentów	25
Tabela 22 Usługi Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego w latach 2011-2021	26
Tabela 23 Finansowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków PFRON w roku 2021	26
Tabela 24 Zadania zlecane do realizacji przez fundacje i organizacje pozarządowe.	28
Tabela 25 Realizacja programu „Aktywny Samorząd” w roku 2021.....	29

Uwaga:

Szczegółowe dane z realizacji zadań Miasta Wrocławia, można znaleźć na stronie internetowej: <http://bip.um.wroc.pl> w zakładce pn. „Sprawozdania Prezydenta z realizacji zadań”.